

feniks

Methodewijzer

Feniks onderbouw

HAVO/VWO

Ontdek het **verleden**,
begrijp het **heden**.

Ontdek

het *verleden*,
begrijp het *heden*

Wil jij vechten voor de vrijheid van anderen?

Duizenden mensen op de Dam. Ouderen én jongeren. Wat drijft hen? Wat betekent het om te vechten voor de vrijheid van anderen? Hoe zinvol is het om te herdenken? Is vergeten van al die pijnlijke herinneringen niet beter? Dat zijn vragen die dit beeld kan oproepen. Een verhaal van vroeger en nú. Zo wordt geschiedenis echt relevant.

Geschiedenis is relevant

Jouw vak doet ertoe! Dat ervaar je met Feniks elke dag. Want je maakt leerlingen nieuwsgierig. Feniks is de basis voor jou als docent om boeiende verhalen te vertellen. Enthousiasme voor gebeurtenissen van eeuwen geleden. Zo gaan leerlingen ook de relevantie van geschiedenis ontdekken: begrijpen van het nú!

Ontdek Feniks voor de onderbouw

Feniks is authentiek en kwalitatief hoogwaardig lesmateriaal. Met activerende werkvormen die leerlingen écht uitdagen.

NIEUW!

- Bewuste leesstrategieën die leerlingen helpen teksten beter te begrijpen
- Extra aandacht voor de relevantie van het vak geschiedenis
- Wereldgeschiedenis als laatste paragraaf in elk hoofdstuk
- Optimale mogelijkheden om te differentiëren
- Taalgebruik en opdrachten die nóg beter aansluiten op het niveau van leerlingen
- Overzichtelijke opbouw en heldere structuur
- LRN-line, een unieke contentlicentie
- Digitale verrijking zoals authentiek videomateriaal, animaties, interactieve kaarten en 360 gradenbeelden

LRN·line
van ThiemeMeulenhoff

**Vanaf schooljaar 2019-2020 is Feniks
verkrijgbaar als LRN-line contentlicentie:**

- Vaste prijs per leerling per jaar
- Toegang tot het lesmateriaal van Feniks in een rijke, digitale omgeving
- Keuze tussen volledig digitaal of digitaal met boek: je bepaalt zelf je ideale mix
- Bij keuze voor boek (geheel in kleur!) mogen leerlingen het boek houden. Leerlingen zijn hier enthousiast over.

feniks onderbouw havo/vwo

5 Koningen, kastelen en kruistochten

5.1 Oriëntatie Een burcht in Turkije

- Hoe ontwikkelden Frankrijk en Engeland zich tot nationale staten?
- Wat waren de oorzaken en gevolgen van de kruistochten?

**EXTRA
AANDACHT
VOOR RELEVANTIE
VAN HET VAK
GESCHIEDENIS**

Elk hoofdstuk start met een verhalende inleiding. Die trekt de leerlingen de geschiedenis in. Alsof ze zélf met een schip afmeren bij dit Middeleeuwse kasteel. Daarna zijn ze extra gemotiveerd voor de activerende opdrachten.

Bron 1 Kasteel van Mamure aan de Turkse kust. In de Middeleeuwen gebruikt door de Byzantijnen, de kruisvaarders en de Seldjoeken.

Pierre vertelt

Eindelijk doemt in de verte de burcht Mamure op. Het is mistig en de zee doet ons schip overhellen. Als ik mijn ogen dichtknijp, kan ik de kruisvaardersulag zien wapperen. Gelukkig, de burcht is nog steeds van ons. Schietgaten en kantelen houden de vijand op afstand, maar voor ons gaat de poort open. Nog een laatste tussenstop hier en dan ga ik samen met de Franse koning op weg naar huis. Ik kan niet wachten tot mijn voeten weer op Franse bodem staan!

Waar gaat dit hoofdstuk over?

Vanuit kasteel Mamure voer Pierre in het gevolg van koning Filips II terug naar Frankrijk. Dat was in 1191. Frankrijk was toen nog niet het land dat we nu kennen. Europa bestond toen uit verschillende politieke eenheden, die bestuurd werden door koningen en edellieden. Langzaam ontwikkelden zich grote koninkrijken in de gebieden die nu Frankrijk en Engeland heten. De koningen, die aan het hoofd van deze gebieden stonden, probeerden hun rijk te vergroten door oorlogen te voeren en land van anderen te veroveren. Zo vochten de Fransen en Engelsen lange tijd tegen elkaar. Die strijd noemen we de Honderdjarige Oorlog.

De verbanden tussen de verschillende tekstonderdelen zijn duidelijker. Het taalniveau sluit nog beter aan bij het niveau van de leerling waardoor de leerling de tekst beter begrijpt.

3000 v. Chr.

102

Door het bewust toepassen van leesstrategieën is de leerling beter in staat begrijpend te lezen binnen de context van het vak geschiedenis.

**HET TAAL-
GEBRUIK EN
DE OPDRACHTEN
SLUITEN BETER
AAN OP HET
NIVEAU VAN
LEERLINGEN**

Oriënteren op het hoofdstuk

Lees: Waar gaat dit hoofdstuk over?

- 7 In de linker kolom staat waar iedere alinea over gaat. In de rechterkolom staan vier belangrijke kernwoorden uit iedere alinea. Welk woord hoort er *niet* bij?

De staten Frankrijk en Engeland zijn ontstaan in de Middeleeuwen.	koninkrijken / vergroten / kruistocht / koning / oorlogen
Binnen hun rijk trokken koningen de macht naar zich toe.	ruzie / adel / geestelijken / moslims / kerk
Na een oproep van de paus gingen koningen en ridders op kruistocht naar Jeruzalem.	paus / rechtbanken / kruistocht / Jeruzalem / moslims

Gebruik bron 2 en 3.

- 8 Vergelijk bron 2 en 3. Noem twee verschillen en twee overeenkomsten.

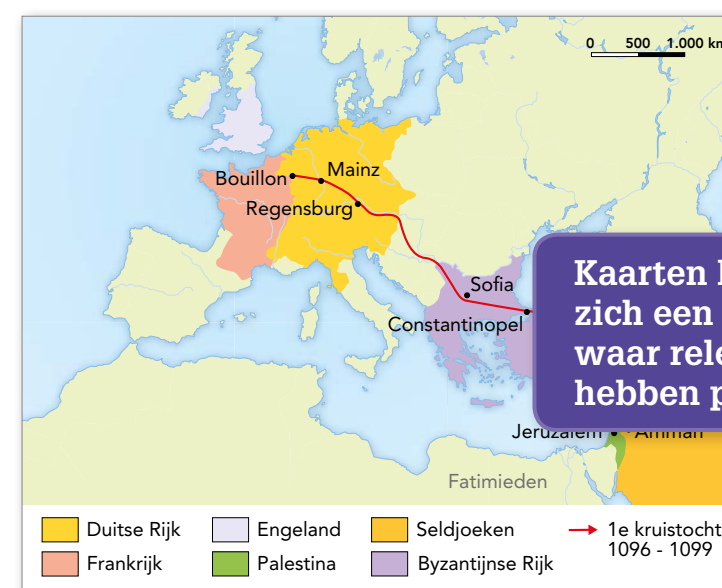
verschillen	overeenkomsten

Leerlingen ervaren met gevarieerde opdrachten de relevantie van geschiedenis.

Het belang van koninkrijken en kruistochten

Lees: Waarom is de geschiedenis van koninkrijken en kruistochten belangrijk?

- 9 Haal op wat je weet over Frankrijk en Engeland en zet de volgende begrippen rond het juiste land.
koninkrijk – president – Londen – grens met Duitsland – Middellandse Zee – grens met Ierland – Parijs – eiland

Kaarten helpen leerlingen zich een beeld te vormen van waar relevante gebeurtenissen hebben plaatsgevonden.

Europa en het Midden-Oosten ten tijde van de eerste kruistocht.

6 Utrecht als middeleeuwse stad

6.1 Oriëntatie Bisschop, burgers en bedrijvigheid

• Waarom is de geschiedenis van Utrecht in de Middeleeuwen interessant voor ons?

Bron 1 Ganzemarkt en Waag Utrecht. Joost Cornelisz. Droochsloot (rond 1586).

Teade vertelt

Hoor je dat geknars, die bonkende voetstappen en dat gehijg? Dat komt uit die hijskraan op de kade daar. In dat enorme ding lopen jongens zoals ik in een tredmolen. Met hun spierkracht zetten ze de kraan in werking. Straks haalt de hijskraan de wol en koeienhuiden uit ons vrachtschip. Daarna gaat de vracht op een sleperskar naar de Waag. In dat grote vierkante gebouw hangt een enorme weegschaal. Op de ene schaal legt een stadsdienaar onze spullen, op de andere eigen Utrechtse gewichten. De stadsbestuurders willen eerlijke handel, daarom moeten we alles laten wegen. Misschien koopt een Engelse schipper onze wol en neemt hij het mee de Noordzee over. Straks ga ik de stad in. Ik ben benieuwd naar het paleis van de bisschop en zijn grote domkerk.

Waar gaat dit hoofdstuk over?

Met Teade voeren we middeleeuws Utrecht binnen. Utrecht ligt aan de Rijn, de Vecht en de Oude Rijn. De stad was dus goed bereikbaar per schip, en Utrecht in de Middeleeuwen een succesvolle handelsstad.

Elk hoofdstuk bevat een tijdbalk die aangeeft over welk tijdvak het hoofdstuk gaat.

3000 v. Chr.

voor Christus 1 Christus

124

Nieuw onderdeel van de basisstof is de toevoeging van een paragraaf over wereldgeschiedenis. Dit is altijd de laatste paragraaf van een hoofdstuk.

6.7 Tulum, exporthaven van de Maya's

WERELDGESCHIEDENIS

• Welke culturele en economische overeenkomsten en verschillen bestaan er tussen de Maya-stad Tulum en Utrecht in de Middeleeuwen?

Utrecht en Tulum

In deze paragraaf kijken we naar een ander deel van de wereld. Wat gebeurde daar, in dezelfde periode? In de tijd dat Utrecht een belangrijke stad was, bloeide in Midden-Amerika de cultuur van de Maya's. Je maakt kennis met de cultuur van de Maya's en ontdekt overeenkomsten en verschillen tussen de Maya-stad Tulum en Utrecht.

Bron 18 De resten van Tulum, havenstad van de Maya's.

Knooppunt van handelspaden

Op de kust van het Mexicaanse schiereiland Yucatan, uitkijkend over de Caraïbische Zee, liggen de resten van de eeuwenoude havenstad Tulum. In Tulum begon een netwerk aan handelspaden door Yucatan.

Van het oerwoud werd de stad omringd door muren en poorten. Op een heuvel boven de branding stonden het paleis van de koning en de piramide van de goden. Bovenop die piramide stond de hoofdtempel, de plaats voor de offerceremonies. Tulum lag niet voor niets naar zee gericht. Het was de belangrijkste exportstad van de Maya's.

Mayarijk

Het noordelijke deel van het Mayarijk, dat zich tussen 300 en 1500 v. Chr. uitstrekte over het huidige Guatemala, Mexico, Belize en Honduras. Het zuidelijk deel werd verlaten, waarschijnlijk door voortdurende droogte en vijandelijke invallen. Het regenvoud overwoekerde alles wat zij achterlieten. Maar de Maya's bleeften zich tot ongeveer 1500 in Yucatan. Tulum was al gesticht in de 6e eeuw, bereikte haar grote bloei in de periode van de 9e tot de 12e eeuw.

Stadstaat Tulum

Tulum vormde, zoals gebruikelijk bij de Maya's, met het omliggende platteland een stadstaat. De steden waren eigenlijk tuinsteden. De huizen waren niet dicht op elkaar gebouwd en er was ruimte om alles wat nodig was te verbouwen of te maken. Mais, bonen en pompoenen waren het hoofdvoedsel. Ambachtslieden konden eerst nog aan de behoefte van de inwoners voldoen. Dat werd later anders, toen de stadsbevolking groeide en er aan het hof meer vraag ontstond naar bijzondere producten. Daardoor werden kooplieden steeds belangrijker. Om de stad aantrekkelijk te maken voor kooplieden hoefden ze geen belasting te betalen.

Elke paragraaf bevat een tijdbalk met de jaartallen die in de tekst voorkomen.

137

Digitale verrijking

Met de LRN-line contentlicentie heb je toegang tot het lesmateriaal van Feniks in een rijke, digitale leeromgeving. Met authentiek videomateriaal, animaties, interactieve kaarten en 360 gradenbeelden.

Toetsen

Op de docentenstartpagina staat summatief toetsmateriaal waar je zelf eenvoudig toetsen mee samenstelt. Deze zijn gelabeld volgens de taxonomie van Bloom. In eDition staat bovendien per hoofdstuk een formatieve toets.

Enthousiast over Feniks?

Een beoordelingspakket bestellen of op zoek naar meer informatie? Kijk op www.thiememeulenhoff.nl/feniks.

Liever een afspraak maken?

Vul het contactformulier in op onze website of neem contact met ons op via 033 - 448 3600.

RIJKS MUSEUM

Samen met het Rijksmuseum!

We zijn trots op onze samenwerking. Het Rijksmuseum en ThiemeMeulenhoff werken actief samen. Want leren over geschiedenis doe je in én buiten de school. Dus kom met je klas naar het Rijksmuseum!

Algemene contactgegevens:

ThiemeMeulenhoff
Smallepad 30
3811 MG Amersfoort
033 - 448 3600
www.thiememeulenhoff.nl

ISBN 9781111277994